

МОНТАЖНИКТЕРДЕ

Тоску беш чыда күөсөдир сөрүлгөндө тоскунун. СЭП-нин XXIV съездинин Директиваларында чоңун чаагай чоруун улам бедеринин чугулаан оңалган айткан болот. «Востоксан-техмонтаж» көчүрү чоруу механизматтыгын колдованын монтажчылары, бүгү совет улус-биле бир дөм, партиянын салган сорулгаларын күөсөдир дөш шапчы ажалда турар.

Бригадалар-даа, тус-тус кижилер-даа аразында бедеринин хулааларын алдылаан, социалисттик чарыш калбарган. Чарышты профессионалар айы-биле организастан бис. Ара-зында чарыш ажалдаан мон-тажниктер улут. биче-даа ту-дугларда кирип турар чылы-дылга болган суг замчылыгы-зынын системазын тургузуу, эң буюрчулукту ажалдаарын орадажып турар. Бистин ажалында кол чүе чүе? Хоолу, рашмат бургуун бедик шынарды эңеп туудуш-турары. Хоолданын даш-тыр даштан үрөбөс материал-дар-биле чаап, ону чыгылап шарыры. Туудуштуулганы

ТЫВА АССР-НИН МИНИСТРЛЕР ЧӨВҮЛӨЛИНДЕ

Республиканын Министрлер Чөвүлөсүнүн президиумунун хуралында Тывада култура, кадык камгала болган коммунал ажал-агыт туудугларын чоруулар турарын бийлап чутаалашкан. «Тыва тууду», «Тыва кодо тууду» болган «Тыва септелге-тууду» трестин эрелекчилери эштер Олар, Кандулар, Емельянов оларын илеткезин дынаан.

Бо айттырмын Министрлер Чөвүлөсине чутаалашкан таварында эвес. Республина бо чымы коммунал ажал-агыт туудугуларын, култу-ра одаларын болган эмел-гелерин туудугларын кордугу-топчүкө капитал салым-кынырныч чүгө 36,2 хууун шигээдин, ажалдаа кирип объектилерин үр үе тууду турар.

«Тыва тууду» трестин туудугу Тывада эмелге комплексиин ажалдаа дүр-гөп кирип дугайында иш-де туугускан графтиги салы-рып чеди албай. Ычангай хуусаа узамгылы, он чугула туудугу ажалдаа кирип сорааулаагы туур бер-ген. Найсалаа окуп-маанды, шапкымы-биле хожун оар. Кызылды үлөргөп, чаагай-жыткан хоорай бодулар дугайында тууду планарын бот-таандырып турар. Алаа төлө-ти салымкыны «Тыва ту-дугу» организацилары кирип биандыгы. Ычангаа-даа хоорайын суг-биле халы-дарыны болган канализация четкекчиин тууду тергин оожум темпке.

«Тыва кодо тууду» трест бо чымы Калаанага, Туранга, Саматалаага чүрү, хеп чүр бажынар комбинатын, Төд-диге эмелгелер, Эрэнге Кул-тура бажыны ажалдаа кирип журут турган. Ту-

рада комбинат биле Эрэнге Култура бажыныны тууду амгы дөс оожуу чорууда бол-за, олар бо чымы ажал-агыт кирип берге.

Чер-чер Советтерин ком-мунал ажал-агыт объектиле-рин «Тыва септелге-тууду» трест багай тууду келгенде-ден тос ажалда 690 мул рубльдин орунга чүгө 227 мул рубльдин, азы планын 32,8 хууун шигээткен. Трес-тин материал-техникти баа-заы кошкан, чер казар тек-ника чедишес, цемент үкү-телин келгенден ажалдар барык соксаан турган.

Коммунал ажал-агыттын, кадык камгала болган кул-туранын объектиле-рин чогуу хуусааында туу-ларын, үндүргөп хөрөңдөп чеди шигээткенге кичээл-гей тууду организацилары салбын турарында бо тала-зы-биле келер чымын пла-нын тургузуу, ажалдаа-рымын дугайын болаары берге. Ычангай ажалдаа кирип объектилерге ажалды шапкычыды, күп-ажылды буюрчулук кылдыр орга-низацилары, ажалчынар ортузунга политмассалыг, мобилизация хемчеглерин калбартыр Тыва АССР-нин Министрлер Чөвүлөсүн тууду трестинин туудугуларын чаа дашкан доттаалды хуууш алган.

ХАРЫЗЛАА АЖЫЛЫН ЭКИЖИДЕР

Тыва АССР-нин харызаа талазы-биле буюрчулук эрелек-чилиги, организациларының ажалынын дугайында үр эрелек-чилиг бажынын эң Лав-рионовичин илеткезин баа чутаалашкан.

Улуу ажал-агыттын шап-кын хожугу Тыва харызаа ажалын улам саймаштай-жылдып, оң чепсек-херексе-дерин барылдап, ону баш-кары кижилерин билг-мер-

Салим СУРУН-ООЛ.

Зоотехник — биле ЧУГАА

К ОНТОГА кире бердим. Ында үр стол тур. Олар-ның бирөөнине улугды берген херөөн кижини сам-бын шапкылаткан, солгай та-лазында баа-ла оң үеи хер-өөн бажында сар-чугай-ларын тапкан-хара чылды ал-ган олур. Оң талаа столда ажал урут бижиттинген олур, а харада чөлөй салым каан узун сайдаа—кышым борт-терлиг, дугайыларын, кир-занын салыктарын эрер. Бо-лар-даа ирек кадарчылар-дыр деп, оларын хат-сырып-га, ажал дөш додунан хуер-дег хуер арынармыдан эңелдир.

Мендизмеш, үгеп черин-ин, келген херөөн чугаа-лаан, мөн бо херөөнни чо-гууруна кышым дуадап бо-лурун айттым. Самбын хат олурган угбай кожанынче им-пей-дир.

Кадырмаар хавангит, би-лэне алдып шапкыт, эрзэ-не алдып билээттиг, кара ха-латтын херөөн илай чыбы-шаан, сандайже чылды-дыр.

— Олурун. Кадыг дуаа чедирип ботур иргит мен?

— Кижини диндир, кижини көрү олур чүү иргит?—деп, олуруп чыда айттым.

— Диндир чүү деп деп, а көрү, кижини көрү чүе хой: саанчылар, инектер, сүт, ап-параттар, оон илай алдым күүс—дөш, чугаалаан олур-ган кижини хууурун дүр.

Мен баа ала-хонунда ху-лүмүрүр ужулга таварыш-тым, чүте дөргө кайы-даа фермага баарга чөпө илгит, көрү чүе-ле оң хой инектер, хоолдарында дем-хуу туу-кулаан саанчылар, чамдыктары долу, чамдыктары добас сүтүг а-ак бидоар, авто-сугарылганын, техникти саанданын аппараттары... Ылангын саада үеинде бар-ган кижини ферма-биле та-ны-жылаан олардан эгелээр. А мен оларын мааа кирип ке-лиринин муруну чарындаа көрүп каапкан кижини болгөй мен.

— Баштай тапкымы ап көрөлдир, меня.—дөш,

«Социалистиг чарышты канчаар организастан турар бис» деп чугаага хамаарыштыр келген чагаалардан

Сентябрь айдың чарыжынын тилекчилери В. Магды, В. Казанцев, В. Стояров, Н. Романенко дөш, кымнары чок дээр!

Ылангы, Виктор Казанцевтин бригадасы Кызылда эм-нелге комплексиинин ту-дугуна чымылдыта системазын бедик шынарлы-биле кыска хуусаада хооскап, социали-сттик чарышка бирги черин ал-гаш, илгичип ымпелли болган 150 рубльдин шапна-лын алган.

Эрестиг ажалдаа, шапна-лып, мактадып турар ол ша-лыпчыларыны комплексиини устатогун тургускан. Алаа станок, өске-даа дерикте-лерин киргеш, мастер Б. Ула-новтуң удуруттуулаа-биле ра-диаторларын бөлүктөш, олар-ны туудуштуруп алырга тууду шөлүгө ону эгелээр саада чок

ПРОПАГАНДИСТ

Республиканың кайы-даа булуңунда партия чырыдышкы-нын политөөредилгезинде хей сангыг кижилер хаара туу-тунган. Олар боттарынын билин бедир дөш политөөредил-генин янзы-буру школаларында, бөлүмдеринде, клубтары-да бо хунерде идепкейлиг өөренип турар.

Политөөредилгенин чедишкенин чоруу пропаганда кадрлардан улуг хамаарыт. Ажылынга быгыг тура-сору-туг, дыңкычларынын хундүткенин кызымканай чүткүлү-биле чеди ап турар пропагандистер Мөңгүн-Тайга райо-нда хей.

Оларын бирээ Дочун Баазановна Донган—Мөңгүн-Тай-гада Мугур-Ансы ортумак школаның бажыны, дуржугалыг пропагандист.

Эртен чымын эш Донган «Малчын» колхозка тургускан партияның эге политшколазын башкылап турган. Он ө-редип кыштаан 18 дыңкычы түнел кичээлди эки ду-жааган. Дыңкычларының быгыг билилгит болган өредил-геге сунулуг болган чоруу Дочун Баазановнанын кичээл-дерин бедик денелге эрттирип турганында. Колхозчу Шүкү-Саар Даагы, туудугу Хорбин Сааа, мал эмчи Дайынчы Достан болган өске-даа дыңкычлар быгыг билигин ө-редилге чымын түнелинде көргүскенер.

Чаа политөөредилге чымын баштайгы кичээлин «Мал-чын» колхозта марксизм-ленинниң үндесинерин өөр-енип политшкола организаствыг эгелеш. Пропагандист Донган дыңкычларыны баа катп башкылап кирипкен.

Политшколазын дыңкычлары эртен чымын эге поли-тшколазы дооскан. Олар ам политиктиг билин марксизм-ленинниң үндесинерин өөренип политшколада бедидип ту-рар. Баштайгы хунерден эгелеп дыңкычы бугудеи өөр-енип хунунде озал чокка чыгып кээп, кичээлдерге органи-заствыг чоруун көргүскөн.

Пропагандист Дочун дыңкычларының чагыдылазынче улуг кичээлгенин салган. Олар өөрениринге ажыгтын солун-нары, журналдарын хей-биле чагыдып алгылаан.

ЧУРУНТА: пропагандист Донгантын политикээлге белет-кенип олурары.

К. ЧОДУУ.
Фотоу авторнуу.

Белеткенир өйү келген

Улут-Хем района «Улут-Хая» совхозтуң бую хойлары-нын дөртүн үш кезин Хайра-кан салбырында мөөнөттин-ген. Ычангай бо малды кыш-тан менди ажалы алыры-биле бедеткеди амгылашкан чорудар журутт. Ол дугайы совхозтуң удуруттууларында, тускай эртемнигерине бил-гитир болу дег. А Хайра-кан салбырында кыштаа-лашкына бедеткеди байдалы дүвүнчиг болуп турар.

Салбырын шөр малын 62 коданга үе тургускан. Ол коданнарын ээлеп турар мал-чынарлар кышка кызымак бедеткенин турарлар эвеш эвес. Чижээ, Шырапай Ку-гажык, Сат Минжит-Доржу, Дунгар-оол Мадыр-оол, Арка-кий Базыр-Тараа, Олар Ба-дыжык олар боттарынын кү-жү-биле 10-дан 20 тонна че-дир сизгени бедеткеп, кыш-тагарынын үрүмк септел-генин кылды алган.

Бо чугула ажалды амды-зында чүгө малчынар бот-

тары шыдаар шаа-биле кылып турар боордан башка, ону сал-бырын талазында организа-стайн турар. Урелин бузулган кажалар-даа, катп тулар ужуруг чуртала бажына-ры-даа хей. Маана тодаргай барымдаа кылдыр чамдык чижектерин кирип болур. Чо-дурдаа чаа кыштаага чурт-тала бажыны тулар, а оңче ам-даа эгелеп кирбей, Бор-бак-Арыда, Мугур-Саадакта кыштагынын кажалары иреш, бустугулап калгылаа, оларын катп кылыры негет-тинип турар. Шаа ыңгыт че-дир кылдырмаан кыштаа-лар-ны санаар болза, дыка хей. Ычангай амгы үеде кышка бедеткеди кылыр чүүлдер кө-вүдөш.

ЧЕТПЕСТЕР АМ-ДАА БАР

системазында ниятэи-биле 852 кижин хаара туттуган, оларын иштине коммуни-стер 489, азы районода комму-нистерин ишти салымн 90 хууу болуп турар. Районода комсомол системазын по-литшколазында 21 по-литшколазын болган клуб-тары тургускан. Ында 1980 комсомолчу-аждар хаара туттуган.

Чаа өредилге чымын кичээлдер «Шекпээр» совхоз-туң Биче-Тей, «Барлык» сов-хозтуң Бикитиг-Хая салбы-рында, Барлык ортумак шко-

лазында эки организаствыг эгелеш. Ындыг болза-да «Бар-лык» совхозтуң Ансы-Барлык, Хондөң салбырларында бол-ган «Большевик» колхозна организаствыг кичээлдер ок-тябрь 4-те хожулап эгелеш.

Эртен өредилге чымын СЭКП райономуң чымын экономиктиг семинар ажал-дап турган. Пропагандисттер партия райономуң секретар-ы К. М. Ак-кыс, кодо ажал-агыттын эрелекчилер на-чалгы В. В. Хангаев. Бо семинарга СЭКП-нин XXIV съездинин материалдарын,

партияның амгы үедеги эконо-миктиг сорулгаларын бол-ган буюрчулук эртемге үн-десип организастванын өөр-енип турган. Бо чымын эконо-миктиг семинар ажалды организаствыг эгелеш.

Партия болган комсомол өөренилгезинде чедишкени-нөр-биле чегелештир чамдык партия комитеттери комму-нистерин политөөредилге-зинге кошкан кичээлгени са-лып турганын СЭКП районо-мун буюру демдөлдөш. Чи-жээ, «Большевик» колхозта партком (секретары Д. Сааа),

партияның амгы үедеги эконо-миктиг сорулгаларын бол-ган буюрчулук эртемге үн-десип организастванын өөр-енип турган. Бо чымын эконо-миктиг семинар ажалды организаствыг эгелеш.

Партия болган комсомол өөренилгезинде чедишкени-нөр-биле чегелештир чамдык партия комитеттери комму-нистерин политөөредилге-зинге кошкан кичээлгени са-лып турганын СЭКП районо-мун буюру демдөлдөш. Чи-жээ, «Большевик» колхозта партком (секретары Д. Сааа),

партияның амгы үедеги эконо-миктиг сорулгаларын бол-ган буюрчулук эртемге үн-десип организастванын өөр-енип турган. Бо чымын эконо-миктиг семинар ажалды организаствыг эгелеш.

Партия болган комсомол өөренилгезинде чедишкени-нөр-биле чегелештир чамдык партия комитеттери комму-нистерин политөөредилге-зинге кошкан кичээлгени са-лып турганын СЭКП районо-мун буюру демдөлдөш. Чи-жээ, «Большевик» колхозта партком (секретары Д. Сааа),

